

B E S L U T S P R O M E M O R I A

FI Dnr 19-13541

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Ändringar i regler om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Sammanfattning

Finansinspektionen gör ändringar i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2017:11) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Ändringarna gäller skydd för anställda och företrädare, kontroll av fysisk persons identitet på distans och bevarande av handlingar och uppgifter.

Finansinspektionen gör även vissa redaktionella ändringar.

Ändringarna utgör en del av genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/843 av den 30 maj 2018 om ändring av direktiv (EU) 2015/849 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, och om ändring av direktiven 2009/138/EG och 2013/36/EU, samt är en konsekvens av de ändringar av penningtvättslagen som Riksdagen antog den 14 november 2019.

Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2020.

Innehåll

1	Utgångspunkter	3
1.1	Bakgrund och målet med regleringen	3
1.2	Nuvarande och kommande regelverk	3
1.3	Regleringsalternativ	4
1.4	Rättsliga förutsättningar	4
1.5	Ärendets beredning	4
2	Motivering och överväganden.....	5
2.1	Tillämpningsområde	5
2.2	Kontroll av alternativ verklig huvudmans identitet	5
2.3	Skydd av anställda och företrädare	7
2.4	Identitetskontroll av fysisk person på distans	7
2.5	Bevarande av handlingar och uppgifter	9
2.6	Övriga ändringar	11
3	Konsekvenser av ändringarna	11
3.1	Konsekvenser för samhället och konsumenterna	11
3.2	Konsekvenser för företagen	11
3.3	Konsekvenser för Finansinspektionen	12
3.4	Så förhåller sig ändringarna till EU-rätten	12

1 Utgångspunkter

1.1 Bakgrund och målet med regleringen

Finansinspektionen gör ändringar i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2017:11) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättsföreskrifterna). Föreskrifterna gäller för fysiska och juridiska personer som driver sådan verksamhet som anges i 1 kap. 2 § 1–12 lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen) samt filialer i Sverige till utländska juridiska personer med huvudkontor i utlandet som driver sådan verksamhet. I praktiken innebär detta att penningtvättsföreskrifterna omfattar de flesta företag som behöver tillstånd eller registrering från Finansinspektionen för att få driva sin verksamhet, till exempel kreditinstitut, värdepappersbolag, fondbolag och registrerade betaltjänstleverantörer.

Penningtvättsföreskrifterna utgör tillsammans med penningtvättslagen en del av genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG (nedan ursprungsdirektivet eller fjärde penningtvättsdirektivet). Detta direktiv ändras genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/843 av den 30 maj 2018 om ändring av direktiv (EU) 2015/849 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, och om ändring av direktiven 2009/138/EG och 2013/36/EU (ändringsdirektivet). I prop. 2018/19:150 Skärpta åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism har regeringen föreslagit ändringar i penningtvättslagen för att genomföra ändringsdirektivet. Riksdagen antog de föreslagna ändringarna den 14 november 2019. Målet med de ändringar i penningtvättsföreskrifterna som Finansinspektionen nu gör, är att anpassa föreskrifterna till de nya reglerna i penningtvättslagen och därmed bidra till genomförandet av ändringsdirektivet.

1.2 Nuvarande och kommande regelverk

Det nuvarande penningtvättsregelverket utgörs i huvudsak av penningtvättslagen, lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän och penningtvättsföreskrifterna.

Det pågår inte något annat arbete med att förändra penningtvättsregelverket som vi behöver beakta i samband med de nu beslutade ändringarna av penningtvättsföreskrifterna.

1.3 Regleringsalternativ

Som nämns i avsnitt 1.1 är syftet med ändringarna att anpassa penningtvättsföreskrifterna till ändringsdirektivet och ändringarna i penningtvättslagen. Anpassningarna kan bara göras genom att ändra aktuella föreskrifter. Det finns därför inte några regleringsalternativ.

1.4 Rättsliga förutsättningar

1.4.1 Skydd av anställda och företrädare

Finansinspektionen har enligt 18 § första stycket 7 penningtvättsförordningen bemyndigande att meddela föreskrifter om nödvändiga åtgärder och rutiner för att skydda anställda och andra företrädare enligt 2 kap. 15 § penningtvättslagen.

1.4.2 Identitetskontroll av fysisk person på distans

Finansinspektionen har enligt 18 § första stycket 8 penningtvättsförordningen bemyndigande att meddela föreskrifter om åtgärder för identitetskontroll enligt 3 kap. 7 och 8 §§ penningtvättslagen.

1.4.3 Bevarande av handlingar och uppgifter

Finansinspektionen har enligt 18 § första stycket 13 penningtvättsförordningen bemyndigande att meddela föreskrifter om förutsättningarna för förlängt bevarande av handlingar och uppgifter enligt 5 kap. 4 § penningtvättslagen.

1.5 Ärendets beredning

Finansinspektionen höll ett referensgruppsmöte för branschen i september 2019. Till mötet inbjöds representanter från Svenska Bankföreningen, Fondbolagens förening, Svenska Fondhandlareföreningen, Finansbolagens förening, Svensk Försäkring, Svenska försäkringsförmedlares förening, Sparbankernas Riksförbund och Svenska institutet mot penningtvätt. Finansinspektionen informerade om de planerade ändringarna och deltagarna fick möjlighet att lämna synpunkter.

Finansinspektionen remitterade ett förslag till föreskrifter och en remisspromemoria den 8 oktober 2019. 15 remissinstanser yttrade sig över remissen. Finansinspektionen har efter remitteringen bearbetat föreskriftsförslagen och har i arbetet övervägt remissinstansernas synpunkter. De viktigaste synpunkterna redovisas och bemöts under respektive avsnitt. Föreskrifterna har efter remitteringen även bearbetats redaktionellt.

Vid det ovan nämnda referensgruppsmötet diskuterades även bland annat eventuella ändringar av 6 kap. 6 § penningtvättsföreskrifterna, som reglerar den centralt funktionsansvariga. De remitterade föreskrifterna innehöll dock inte

något förslag i den delen, eftersom Finansinspektionen bedömde att ytterligare överväganden behövs göras. Flera remissinstanser har i sina remissvar betonat vikten av att bestämmelsen ändras för att underlätta för mindre företag att driva sin verksamhet. Finansinspektionen har för avsikt att återkomma till den frågan vid ett senare tillfälle.

2 Motivering och överväganden

2.1 Tillämpningsområde

Penningtvättsföreskrifterna gäller för fysiska och juridiska personer som driver sådan verksamhet som anges i 1 kap. 2 § 1–12 penningtvättslagen, samt filialer i Sverige till utländska juridiska personer med huvudkontor i utlandet som driver sådan verksamhet. Penningtvättsregelverket innebär att ett företag ska vidta åtgärder för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism som står i proportion till de risker företaget är utsatt för. Detta brukar uttryckas som att företag ska tillämpa ett riskbaserat förhållningssätt.

2.2 Kontroll av alternativ verklig huvudmans identitet

Finansinspektionens ställningstagande: Finansinspektion gör ingen ändring avseende identitetskontrollen av den person som anses vara verklig huvudman när en verklig huvudman inte kunnat fastställas, den så kallade alternativa verkliga huvudmannen.

Remisspromemorian: Enligt det remitterade föreskriftsförslaget skulle det ställas samma krav på identitetskontrollen av en alternativ verklig huvudman, som på kontrollen av en verklig huvudman.

Remissinstanserna: *Sparbankernas Riksförbund, Svensk Försäkring, Finansbolagens förening och Tullverket* instämmer i Finansinspektionens bedömning att ett riskbaserat förhållningssätt bör tillämpas vid kontroll av alternativ verklig huvudman, och tillstyrker förslaget. *Svensk Försäkring och Finansbolagens förening* anför att det inte är motiverat att alltid ställa strängare krav vid identitetskontroll av alternativ verklig huvudman. *Åklagarmyndigheten* ser risker med att det andra stycket i 3 kap. 8 § stryks. Myndigheten förutsätter att det riskbaserade förhållningssättet innebär att fördjupade kontroller ändå utförs. *Ekobrottsmyndigheten* avstyrker förslaget och menar att riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism i de fall man inte har kunnat identifiera en verklig huvudman, inte har minskat sedan de nu gällande föreskrifterna beslutades. Myndigheten anför vidare att ändringsdirektivet inte ger uttryck för lägre krav i penningtvättsregelverket i förhållande till fjärde penningtvättsdirektivet. Kraven som gäller i dag kan vidare inte anses vara oförenliga med EU-rätten.

Finansinspektionens skäl: Enligt 3 kap. 8 § första stycket penningtvättslagen ska en verksamhetsutövare utreda om kunden har en verklig huvudman och

vidta åtgärder för att kontrollera den verkliga huvudmannens identitet. Det anges i bestämmelsens tredje stycke att om kunden är en juridisk person och det efter åtgärder enligt första stycket står klart att den juridiska personen inte har en verklig huvudman, ska den person som är styrelseledamot, verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare anses vara verklig huvudman.

Det framgår av 3 kap. 8 § första stycket de nuvarande penningtvättsföreskrifterna att ett företag när det kontrollerar identiteten av en kunds verkliga huvudman ska skaffa sig tillförlitliga och tillräckliga uppgifter om denne. I bestämmelsens andra stycke anges på ett mer preciserat sätt vilka kontroller företaget ska göra av den person som enligt 3 kap. 8 § tredje stycket penningtvättslagen ska *anses* vara verklig huvudman (det vill säga styrelseordförande, verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare) i de fall den verkliga huvudmannen inte kan fastställas.¹

Det följer av ursprungsdirektivet att ett företag ska vidta rimliga åtgärder för att styrka en verklig huvudmans identitet. Som framgår ovan, uttrycks detta i penningtvättsföreskrifterna som att företaget ska skaffa sig tillförlitliga och tillräckliga uppgifter om den verkliga huvudmannen. I ursprungsdirektivet finns inte någon särskild reglering av vilka åtgärder som ska vidtas för att styrka identiteten hos den som ska anses vara verklig huvudman. Genom ändringsdirektivet införs dock ett tillägg i artikel 13.1 b ursprungsdirektivet som anger att ansvariga enheter ska vidta de rimliga åtgärder som krävs för att kontrollera identiteten på den fysiska person som innehar ställningen som ledande befattningshavare. Genom ändringen används således samma begrepp för att beskriva vilken typ av identitetskontroll ett företag ska göra för en ledande befattningshavare som *anses* vara verklig huvudman som för en verklig huvudman.

Mot bakgrund av det tillägg som gjordes i ursprungsdirektivet föreslog Finansinspektionen i remissen att reglerna för identitetskontroll av en alternativ verklig huvudman skulle vara desamma som de som gäller för kontroll av en verklig huvudman. Det andra stycket i 3 kap. 8 § penningtvättsföreskrifterna skulle därför tas bort. Som ovan redovisas, ser *Ekobrottsmyndigheten* och *Åklagarmyndigheten* risker med att ta bort de mer preciserade identitetskontrollerna för den alternativa verkliga huvudmannen. Mot denna bakgrund bedömer Finansinspektionen att frågan om vilka kontroller som ska göras av en alternativ verklig huvudman behöver övervägas ytterligare. Finansinspektionen gör därför inte någon ändring av 3 kap. 8 § penningtvättsföreskrifterna i nuläget. Som *Ekobrottsmyndigheten* nämner är ursprungsdirektivet ett så kallat minimidirektiv, och Finansinspektionen bedömer mot bakgrund av de risker *Ekobrottsmyndigheten* och *Åklagarmyndigheten* lyfter fram att det inte finns något hinder ur EU-synpunkt mot att låta den nuvarande bestämmelsen finnas kvar.

¹ Kontrollerna innebär att företaget ska kontrollera identiteten på samma sätt som vid åtgärder för kundkännedom för en fysisk person enligt 3 kap. 2 och 5 §§ penningtvättsföreskrifterna.

2.3 Skydd av anställda och företrädare

Finansinspektionens ställningstagande: Det förtydligas att kravet på att ett företag ska identifiera och analysera vilka fientliga åtgärder som kan uppkomma mot anställda, uppdragstagare och andra personer som på liknande grund deltar i verksamheten, även omfattar hämndåtgärder.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Det framgår av 2 kap. 15 § första stycket penningtvättslagen att en verksamhetsutövare ska ha rutiner och vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att skydda anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten från hot eller fientliga åtgärder till följd av att de fullgör verksamhetsutövarens skyldigheter enligt penningtvättslagen.

I den nya lydelsen av artikel 38.1 i ursprungsdirektivet tydliggörs att fientliga åtgärder även omfattar hämnd. Mot denna bakgrund har 2 kap. 15 § penningtvättslagen ändrats så att det uttryckligen framgår att verksamhetsutövarens skyldighet att skydda anställda och andra som på liknande grund deltar i verksamheten mot fientliga åtgärder även omfattar hämndåtgärder.

Enligt 2 kap. 7 § första stycket de nuvarande penningtvättsföreskrifterna ska ett företag identifiera och analysera vilka hot eller fientliga åtgärder som kan uppkomma mot anställda, uppdragstagare och andra personer som på liknande grund deltar i verksamheten. Mot bakgrund av ändringen av penningtvättslagen görs ett tillägg i bestämmelsen i penningtvättsföreskrifterna som innebär att det uttryckligen framgår att företaget ska identifiera och analysera vilka hämndåtgärder som kan uppkomma.

2.4 Identitetskontroll av fysisk person på distans

Finansinspektionens ställningstagande: Det införs en upplysning om att det finns en bestämmelse om kontroll av en kunds identitet på distans i 3 kap. 7 § andra stycket penningtvättslagen. I övrigt kvarstår det nuvarande alternativa sättet att kontrollera identiteten hos en fysisk person på distans.

Remisspromemorian: Förslaget hade i sak samma innehåll, men föreskriftsbestämmelsen var annorlunda formulerad.

Remissinstanserna: Svenska Bankföreningen och Sparbankernas Riksförbund anser att den föreslagna bestämmelsen är otydlig. Svenska Bankföreningen menar att det av föreskrifterna bör framgå att ett företag ska kontrollera identiteten på en fysisk person på det sätt som anges i 3 kap. 7 § andra stycket penningtvättslagen. Även Sparbankernas Riksförbund gör gällande att

bestämmelsen tydligare bör ange vad ett företag har att göra. Nuvarande lydelse kan felaktigt tolkas som att den avser en situation där företaget inte iakttar vad som anges i 3 kap. 7 § andra stycket penningtvättslagen.

Finansinspektionens skäl: En verksamhetsutövare ska enligt 3 kap. 7 § första stycket penningtvättslagen identifiera kunden och kontrollera kundens identitet genom identitetshandlingar eller registerutdrag eller genom andra uppgifter och handlingar från en oberoende och tillförlitlig källa.

I ändringsdirektivet införs ett förtydligande i artikel 13.1 a i ursprungsdirektivet som innebär att åtgärder för kundkännedom ska omfatta identifiering av kunden och kontroll av dennes identitet utifrån handlingar, uppgifter eller information som erhållits från en tillförlitlig och oberoende källa, inklusive, i förekommande fall, medel för elektronisk identifiering, betrodda tjänster enligt EU:s förordning om elektronisk identifiering² eller andra säkra identifieringsprocesser på distans eller på elektronisk väg, som reglerats, erkänts, godkänts eller godtagits av relevanta nationella myndigheter.

I enlighet med ändringsdirektivet har det i 3 kap. 7 § penningtvättslagen införts ett nytt stycke som anger att ett företag får använda medel för elektronisk identifiering enligt EU:s förordning om elektronisk identifiering samt andra säkra identifieringsprocesser på distans eller elektronisk väg.

Enligt 3 kap. 5 § första stycket 1 de nuvarande penningtvättsföreskrifterna ska ett företag kontrollera en fysisk persons identitet på distans genom att använda elektronisk legitimation för att skapa en avancerad elektronisk signatur enligt lagen (2016:561) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om elektronisk identifiering, eller genom att använda någon annan teknik för elektronisk identifiering som innebär motsvarande säkerhet. För att penningtvättsföreskrifterna ska överensstämma med ändringsdirektivet och den nya lydelsen av 3 kap. 7 § penningtvättslagen, ersätts bestämmelsen i penningtvättsföreskrifterna med en hänvisning till bestämmelsen i penningtvättslagen.

Svenska Bankföreningen anser att det av penningtvättsföreskrifterna bör framgå att ett företag ska kontrollera identiteten på det sätt som anges i 3 kap. 7 § andra stycket penningtvättslagen. Finansinspektionen har dock inte möjlighet att föreskriva att identitetskontroll ska ske på det sätt som redan framgår av lag. Det skulle innebära en dubbelreglering. Finansinspektionen har dock efter remitteringen förtydligat föreskriftsbestämmelsen genom att införa en upplysning om att bestämmelsen i 3 kap. 7 § andra stycket penningtvättslagen finns, och därutöver ange på vilket alternativt sätt ett företag får kontrollera identiteten hos en fysisk person på distans. Detta alternativa sätt är oförändrat i förhållande till vad som gäller i nuläget.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG.

2.5 Bevarande av handlingar och uppgifter

Finansinspektionens ställningstagande: Ett företags skyldighet att bevara handlingar och uppgifter i tio år ska även omfatta omständigheter som har rapporterats till Säkerhetspolisen enligt 4 kap. 3 eller 6 § penningtvättslagen.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring och Sparbankernas Riksförbund* anser att Finansinspektionen inte har bemyndigande att föreskriva om förlängt bevarande för uppgifter som har lämnats till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen enligt 4 kap. 6 § penningtvättslagen. Även *Finansbolagens förening* har ifrågasatt Finansinspektionens bemyndigande.

Finansinspektionens skäl: En verksamhetsutövare och den som driver eller under de senaste fem åren har drivit penninginsamling för humanitärt, välgörande, kulturellt eller annat allmännyttigt ändamål, ska enligt 4 kap. 6 § första stycket penningtvättslagen på begäran av Polismyndigheten utan dröjsmål lämna alla uppgifter som behövs för en utredning om penningtvätt eller finansiering av terrorism. I bestämmelsens andra stycke anges att när uppgifter har lämnats enligt 3 §, ska även andra fysiska eller juridiska personer som avses i 1 kap. 2–5 §§ lämna de uppgifter för utredningen som Polismyndigheten begär.³

Enligt den nya lydelsen av 4 kap. 6 § penningtvättslagen ges Säkerhetspolisen samma rätt som Polismyndigheten att, inom ramen för myndighetens arbete med att förebygga och bekämpa finansiering av terrorism, begära in uppgifter från verksamhetsutövare och den som bedriver eller under de senaste fem åren har bedrivit penninginsamling för humanitärt, välgörande, kulturellt eller något annat allmännyttigt ändamål. Säkerhetspolisen ges även samma rätt som Polismyndigheten att begära uppgifter med anledning av en inkommen rapport enligt 4 kap. 3 § penningtvättslagen.

Enligt 5 kap. 2 § de nuvarande penningtvättsföreskrifterna ska företag bevara handlingar och uppgifter enligt 5 kap. 4 § penningtvättslagen i tio år om handlingarna eller uppgifterna kan tyda på penningtvätt, finansiering av terrorism eller att egendom annars härrör från brottslig handling, dessa omständigheter har rapporterats till eller begärts in av Polismyndigheten och en myndighet har uppmärksammat företaget om att handlingarna eller uppgifterna behöver bevaras under denna tidsperiod. Eftersom den nya lydelsen av 4 kap. 6 § penningtvättslagen anger att Säkerhetspolisen ges samma rätt som Polismyndigheten att begära in uppgifter av verksamhetsutövare bör det i penningtvättsföreskrifterna anges att skyldigheten att bevara handlingar och

³ I 3 § föreskrivs att om verksamhetsutövare har skälig grund att misstänka penningtvätt eller finansiering av terrorism eller att egendom annars härrör från brottslig handling, ska uppgifter om alla omständigheter som kan tyda på detta rapporteras till Polismyndigheten.

uppgifter även omfattar omständigheter som har rapporterats till Säkerhetspolisen.

I artikel 40 i ursprungsdirektivet finns regler om lagring av handlingar och uppgifter för att Polismyndigheten eller andra myndigheter ska kunna förebygga, upptäcka och utreda möjlig penningtvätt eller finansiering av terrorism. Syftet med reglerna är att uppgifterna ska bevaras så länge som det är lämpligt med utgångspunkt från ändamålet. Huvudregeln är enligt 5 kap. 3 § penningtvättslagen att en verksamhetsutövare ska bevara handlingar och uppgifter i fem år. I vissa fall bör det enligt direktivet även finnas möjlighet att kräva att handlingar och uppgifter bevaras under en längre tid än fem år, vilket även framgår i 5 kap. 4 § penningtvättslagen. Enligt ursprungsdirektivet förutsätter en sådan förlängning att det har gjorts en grundlig bedömning av huruvida en förlängd lagringstid är nödvändig och proportionell och om den är nödvändig för att förebygga, upptäcka eller utreda penningtvätt eller finansiering av terrorism. Finansinspektionen gör bedömningen att Säkerhetspolisen på samma sätt som Polismyndigheten utför verksamhet som är nödvändig för att förebygga, upptäcka eller utreda penningtvätt eller finansiering av terrorism. Därmed finns förutsättningar för att föreslå att handlingar som har lämnats till Säkerhetspolisen ska bevaras under längre tid än fem år.

Några remissinstanser har ifrågasatt om Finansinspektionen har bemyndigande att föreskriva om förlängt bevarande av handlingar som har lämnats till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen enligt 4 kap. 6 § penningtvättslagen. Det framgår av 18 § första stycket 13 penningtvätsförordningen att Finansinspektionen har bemyndigande att föreskriva om förutsättningar för förlängt bevarande enligt 5 kap. 4 § penningtvättslagen. Enligt denna bestämmelse kan en sådan förlängning bli aktuell om det är nödvändigt för att förebygga, upptäcka eller utreda penningtvätt eller finansiering av terrorism. Därutöver ska det förlängda bevarandet avse handlingar och uppgifter som nämns i 5 kap. 3 § penningtvättslagen. I 5 kap. 3 § penningtvättslagen nämns dels åtgärder som har vidtagits för kundkännedom enligt 3 kap. och 4 kap. 2 § penningtvättslagen, dels transaktioner som genomförts med kunder inom ramen för affärsförbindelser eller vid enstaka transaktioner som omfattas av krav på åtgärder för kundkännedom enligt 3 kap. 4–6 §§.

Med stöd av det ovan nämnda bemyndigandet har Finansinspektionen i 5 kap. 2 § penningtvätsföreskrifterna preciserat när ett förlängt bevarande ska tillämpas. Ett kriterium som ska vara uppfyllt för att skyldigheten ska bli aktuell är att det handlar om omständigheter som har rapporterats till Polismyndigheten eller, enligt det förslag som remitterats, Säkerhetspolisen. Det är dock alltid bestämmelsen i 5 kap. 4 § penningtvättslagen som sätter ramen för vilka handlingar och uppgifter som det förlängda bevarandet ska avse. Att så är fallet framgår uttryckligen av föreskriftsbestämmelsen. Mot denna bakgrund anser Finansinspektionen att myndigheten inte har gått utöver sitt bemyndigande.

2.6 Övriga ändringar

Finansinspektionen gör även två redaktionella ändringar i 6 kap. 1 § penningtvättsföreskrifterna. Ändringarna motsvarar de ändringar som tidigare gjorts i ett rättelseblad till de nuvarande penningtvättsföreskrifterna. Föreskrifterna har även i övrigt bearbetats redaktionellt.

3 Konsekvenser av ändringarna

3.1 Konsekvenser för samhället och konsumenterna

Ändringarna bedöms inte medföra ekonomiska eller andra konsekvenser för konsumenterna eller samhället.

3.2 Konsekvenser för företagen

3.2.1 Berörda företag

Ändringarna berör samtliga finansiella företag som omfattas av penningtvättslagen och som står under Finansinspektionens tillsyn. För närvarande handlar det om cirka 2 000 företag. Finansinspektionen har tillsyn över bland annat fysiska och juridiska personer, som omfattas av penningtvättslagen, och som driver

- bank- eller finansieringsrörelse,
- verksamhet med bostadskrediter,
- livförsäkringsrörelse,
- värdepappersrörelse,
- anmälningspliktig finansiell verksamhet,
- ansökningspliktig valutaväxling,
- inlåningsverksamhet,
- försäkringsförmedling av livförsäkring,
- utgivning av elektroniska pengar,
- fondverksamhet,
- betalningsinstitut,
- verksamhet att tillhandahålla betaltjänster utan att vara betalningsinstitut,
- förvaltning av alternativa investeringsfonder, och
- viss verksamhet med konsumentkrediter.

3.2.2 Kontroll av alternativ verklig huvudmans identitet

Det görs ingen ändring av kravet på identitetskontrollen av en så kallad alternativ verklig huvudman. Kostnaden för företagen är därför oförändrad.

3.2.3 Skydd av anställda och företrädare

Företagen är redan i dag skyldiga att identifiera och analysera vilka hot eller fientliga åtgärder som kan uppkomma mot anställda, uppdragstagare och andra personer som på liknande grund deltar i verksamheten. Ändringen medför inte

någon ytterligare skyldighet för företagen, utan förtydligar vad som omfattas av uttrycket fientliga åtgärder.

3.2.4 Identitetskontroll av fysisk person på distans

Ändringen innebär att en hänvisning till penningtvättslagen införs för att undvika dubbelreglering för krav på kontroll av identitet för fysisk person på distans. Ändringen medför därmed inte några ytterligare kostnader för företagen.

3.2.5 Bevarande av handlingar och uppgifter

Ändringen innebär att företag i vissa fall ska bevara handlingar och uppgifter som på begäran har lämnats till Säkerhetspolisen. Sådana handlingar och uppgifter lämnas enligt nuvarande regler till Finanspolisen. Det innebär att handlingarna och uppgifterna omfattas av krav på bevarande även enligt nuvarande reglering. Ändringen förväntas därför inte medföra mer än en marginell kostnadsökning.

3.3 Konsekvenser för Finansinspektionen

Finansinspektionen är den myndighet som utövar tillsyn över hur de finansiella företagen följer penningtvättsregelverket. Ändringarna i föreskrifterna är av begränsad omfattning och bedöms inte medföra några konsekvenser för myndigheten.

Eftersom ändringarna är begränsade anser Finansinspektionen att det inte finns ett behov av speciella informationsinsatser till dem som berörs av reglerna inför ikraftträdandet.

3.4 Så förhåller sig ändringarna till EU-rätten

Ingen av ändringarna bedöms medföra mer betungande konsekvenser för enskilda än vad som krävs på grund av Sveriges medlemskap i EU.